

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Præsumptio

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

Præsumptio.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Præsumptio, Græce, τὸ πρὸς ἑαυτῷ, vel τὸ ἐπιπέσει, dicitur. Est autem præsumptio aliquando in bono, quasi præ aliis sumptio, & nonnunquam in malo, secundum B. Th. secundam secundam. qu. 21. art. 2.

Præsumptio in malo dicitur immoderatio spei dupliciter: supra vires proprias, vel contra iustitiam Dei. Prima opponitur magnanimitati. Secunda vero est species blasphemie in Spiritum sanctum. Prima oritur ex inani gloria, Secunda ex superbia.

BIBLICI LOCI.

Præsumptio sancta, Ephes. 3. 12. Præsumptio inanis damnatur, Prov. 26. 12. & 29. 25. 26. Gal. 6. 3.

SENTENTIÆ BIBLICÆ.

Cum audace ne eas in desertum, quoniam quasi nihil est ante illum sanguis, & ubi non est adiutorium, elidit te. Eccl. 8. Terribilis est in civitate furio homo linguosus, & temerarius in verbo suo odibilis erit. Idem 9.

SENTENTIÆ PATRVM.

Præsumptio Prælati, non debere se reprehendi, vel accusari, pro eo, quod canones non eos passim constituunt accusandos: quod tantum negatur solis criminosis, cum deprehendendo veritas ipsa constituat: Si male locutus sum, testimonium perhibe de malo, &c. Aug. Soliloq. 8. Et habetur 2. q. 7. Can. Præsumunt.

Aliter aliquid sapere, quam res se habet, humana tentatio est. Nimis autem amando sententiam suam, vel invidendo melioribus, usque ad præcingendam communionem, & condendi schismatis, vel hæresis sacrilegium pervenit, diabolica præsumptio. In nullo autem aliter sapere, quam res se habet, angelica perfectio est. Vita itaque homines sumus, sed fidei angelus sumus, qui æquales in resurrectione futuri sumus. Quamdiu ergo non habemus perfectionem angeli, non habemus præsumptionem diaboli. Idem de baptismo contra Donatum, lib. 2.

Multos impedit à firmitate præsumptio firmitatis. Nemo erit à Deo firmus, nisi qui à seipso sentit se infirmum. Idem de verb. dom. ca. 14.

Nulla præsumptio perniciosior, quam de propria iustitia aut scientia se peribere. Idem super illud Eccl. 7. Non te iustificas ante Deum, quoniam agnitor cordis est.

Quantalibet doctrina mens polleat, grauis impericia est, velle doceret sapienterem. Immensa enim præsumptio, à seniore sibi reverentiam exigere, silentium imperare meliori.

Omni culpa grauius de commissio vitio superbere. Nam quamvis de virtute nasci elatio solet, nonnunquam tamen stulta mens perpetrata nequitia se exultat. Greg. li. 6. Moral.

Lumen intelligentiæ humilitas aperit, superbia abscondit. Nam secretum quoddam pietatis est, & tanto minus animus ad id pervenit, quanto magis intumescit, quia eo ipso foras repellitur, quo minus inflatur. Idem lib. 25. Moral.

Quia prima stultitia angeli elatio cordis fuit, vera sapientiæ hominis efficitur humilitas suæ estimationis, quam quisquis vel magna sapiendo deserit, eo ipso vehementer delipit, quo semetipsum nescit.

In præcipitum pedem porrigit, qui mensuram suam limitarem non attendit. Et plerumque amittit quod poterat, qui audacter ea, quæ pertingere non valet, arripere festinat.

Pia Conditionis dispensatione agitur, ut de se confidens anima dispensatoria tentatione pulsetur, quatenus infirmata quid sit, inveniatur, & præsumptionis propriæ saltum deponat. Idem li. 23. Moral.

Humiles cælum petunt, dum se in terram deiciunt. Superbi infima petunt, dum despiciendo cæteros quasi altioribus exolluntur. Illi, dum se despiciunt, cælestibus iunguntur. Isti, dum se erigunt, à superioribus diuiduntur. Atque (vitta dixerim) illi se elevantes deprimunt, isti eleuantes deprimunt. Gregor. libr. 23. Moral.

Præsumptiosus primus in conuentibus residet, in consiliis primus respondet, non vocatus accedit, non missus se intro mittit, reordinat ordinata, reficit facta, quidquid ipse non fecit aut ordinavit, nec rectum factum, nec pulchre æstimat ordinatum, iudicat iudicantes, præiudicat iudicaturis. Si, cum tempus aduenerit, non promoueat ad prioratum, suum abbatem aut inuidium iudicat, aut deceptum.

Quomodo

quum post cladem acceptam à Persis, quidam transfugissent, auxilia pollicentes, producti sunt in con-

terroganti Persæ, quam Rempub. maxime probaret, interroganti Persæ, quam Rempub. maxime probaret, inter-

taurum ingentem quum in arenam emisisset, pro-

SENTENTIÆ HISTORICÆ.

in rebus humanis inæqualis esse ducio, quam & fortem

haud facile quisquam gratuito

bonorum malorumque bonos ac malos faciunt. Plus se-

paupertas eorum hominum, qui diu reipub. viuen-

in studio numerosior corona gloriificat, & Olympicos

magis in studio numerosior corona gloriificat, & Olympicos

magis in studio numerosior corona gloriificat, & Olympicos

magis in studio numerosior corona gloriificat, & Olympicos

magis in studio numerosior corona gloriificat, & Olympicos

magis in studio numerosior corona gloriificat, & Olympicos

magis in studio numerosior corona gloriificat, & Olympicos

magis in studio numerosior corona gloriificat, & Olympicos

magis in studio numerosior corona gloriificat, & Olympicos

magis in studio numerosior corona gloriificat, & Olympicos

magis in studio numerosior corona gloriificat, & Olympicos

magis in studio numerosior corona gloriificat, & Olympicos

magis in studio numerosior corona gloriificat, & Olympicos

magis in studio numerosior corona gloriificat, & Olympicos

magis in studio numerosior corona gloriificat, & Olympicos

Quomodo præsumptuosus culpam suam confitebitur, qui ne-
esse putat, nec putari culpabilis patitur: propterea cum culpa ei
imputatur, creticit, non amputatur.

O superba præsumptio! præsumptuosâ superbia quæ non solum
angelos Deo voluit adæquare, sed homines præsumpsit deificare.
Porro quos exultat, depressit, & quos exaltauit, humiliavit. Hæc tur-
rim evertit, linguam confudit, Goliath prostravit, Aman suspendit.
Bern. de gradib. humilitatis.

Ahos, superbia non excedas, elationis pennas non erigas. *Isidor.*
fol. 102. c. 15.

Sapientis venit instituire, antequam instituat, alios institue-
re cupit, & docere, antequam discat: priusquam erudiat, promul-
gare vult leges: & antequam discat ordines syllabarum, philoso-
phari incipit: priusquam subiciatur, vult habere subiectos: & ante-
quam maiorum iussis obtemperet, eripit iubentis officium: & an-
tequam instruat, instruere ac movere usurpat. *Cassiod.*

Pleriq; euenit, vt dum, fratribus præcellere festinant, nunquam se-
nioribus ipsi subiciantur, & a superbia inchoantes, dum alios in-
struere cupiunt, nec discere ipsi, nec agere ea, quæ sunt docenda
merentur. Offentationis nota non caret, qui se ingerit, sed qui in-
uitatur. *idem in collatione Danielis.*

Omne malum execrabilius redditur, quando publica præsum-
ptione tractatur. *In Ps.*

Constat eum de se præsumere, qui ad sacri ordinis cupit fastigia
peruenire: Merita enim suggerunt bonæ apparatus visus, & qua-
litate desiderii potest mens non cæta cognosci. Quis enim palestra
artis ignarus in stadium luctaturus introcat? aut quis certamini mi-
scetur, quod virtutis concitientia non iuadetur? In ipsis conatibus
ægra languescunt, quæ meritorum præsumptionibus non iuan-
tur. *li. 4. epist. 25.*

Cum non sit nostrum, quod sumus, quomodo nostrum est,
quod habemus? Stultitia est, vt cum alius debeas vitæ bene-
ficium, in iudicibus ornamenta virtutum. *Val. Episc. in quodam
sermone.*

Magnus vnusquisque esse studeat, si tamen aliquo modo esse
necesse, necum sibi magnitudinem arroganter tribuat, amittat
Greg. in hom.

Nimum præceptum est, qui intrare contendit, vt alios cecidisse vi-
derit. Et vehementer iustitiam, cui non inuicetur alio preuente. *li. de
sing. cler.*

¶ POETICÆ SENTENTIÆ.

Menand.

Antig. adulosus vs. xiv. v. 102. De i. xlv. v.

Vt temerarius in sanum laborat currens,

Abulie yug. p. 10. d. 1. ad. 1. v. 102. v. 103.

Temeritate enim multum leduntur mortales.

Antig. adulosus id. v. 102. v. 103.

Vt temerarius voluptatem venatur,

Nequitiam v. 102. v. 103. v. 104.

Temeritas multum est causa malorum.

Plaut. in Penulo.

Sine penitis Solare haud facile est.

Quid. de Ponto, lib. 4. Eleg. 11.

Sed neque prudentem scilicet sibi ut ausum,

Verbaque doctorum non a se referre sibi.

Idem de arte amandi, lib. 3.

Odium in iudicibus (experto credite) sistus,

Sæpe tacens odii semina vultus habet.

Catull. Eleg. 3.

At qui nec diuis hominis componit æquum est.

Iuven. Satyr. 5.

Maxima quæque domus seruis est plena superbis.

¶ SENTENTIÆ PHILOSOPHORVM.

Imperita rusticitas plura promittit, & credit se scire quam nescit.
Veget. de re militari, lib. 3.

Aur qui priuatus intolerabili superbia fuerit, eum commodum
& sit cognoſcentem videre in potestate quis poterit? *Cic. Rhetori. no-
tor. li. 4.*

Temeritatis subiti & vehementes sunt impetus, quibus homi-
num mentes concessa, nec sua pericula respicere, nec aliena facta
iusta estimatione profecti valent. *Val. Max. li. 9.*

¶ SIMILITUDO.

Seneca, Vt in corporibus morbus segnitie & lassitudine præsentit-
ur, sic infirmus animus, priusquam opprimatur malis, præsum-
ptionem patitur. *Apud Eras.*

¶ EXEMPLA HISTORICA.

Rex Persarum Xerxes Græcis bellum indixit, cui familiarium
vnus dicebat, Græcos aduentum nuntii belli non expectaturos sed
ad primam aduentus famam terga vertituros: alius dicebat: Græciam
non vinci, sed obrui mole exercitus: alius, timendum esse, ne vrbes
vacuas vel desertas inuenirent, non habitum regem, vbi tantas vires
exercere possit: alius dicebat: vix hi naturam rerum sufficere, an-
gustia esse classibus, manibus castra, explicandis scopis eque-
stribus campestris, cœlum vix patere sagittis. Dum in hoc mundū

regem estimatione nimia sui furentem offuscarent, multi-
tus. Multitudo ista, quæ tibi placet, tibi metuet, & tibi
permagna nunquam posse regi: nec diu durare posse
non potest. Nihil tam magnum, quod perire non possit,
vixit Damaratus. Nam vt fugax animal pando reperit
suum repetere est coactus. Multi enim ignorant, vt
credunt se tam magnos, sicut audiunt, attraxere superbia,
& in discrimine peruentura. *Valer. li. 1.*

Preces, Precatio.

7 LOCI BIBLICI

Precationum varie formula: Nuptis benedictio. *Gen.*
Ruth. 4. 11. populo benedictio. *Nam. 6. v. 24. 25.* *Leu.*
grandi. 1. Reg. 1. 37. salutandi & bene precandi. *Ruth. 2. 12.*
28. 9. *Marc. 11. 6.* *Joan. 12. 13.*

Precibus precari, repetitio est Hebraica, pro deorum
precari. *Isa. 5. 17.*

¶ POETICÆ SENTENTIÆ.

Iac. Bill. Anthol. Sac.

Inter mundana mala consiliis antiã vita

Sæpe quidem Domini corripitur populus.

Qui tempestatum varia sua clade laborant,

Noscent, se iusti ferre flagella Dei.

Atque ipsum toto genitru plantisque precantur.

Vt quis, cit. miseris auxilietur ope.

Non etenim proprio arbitrio cui abitur ager,

Nec vero leges ipse dabit medicus.

Curandum esse, vt preces nostræ ab animo

puro proficiantur.

Cum peccus er. at. sum est, am. sunt quoque manantia.

Visus Abel primum est, postea dona, Deo.

Quam falluntur sua qui iucunda Tonanti

Vota putant, cum sint peccore non amato.

Non satis est, ferri careant quod palmere ferat,

Vt a legentis enim debet esse manu.

Sic quoque non satis est, quod sint tua vota precantia.

Ni quoque mens pariter sit sine labore tuam.

Non murmurandum esse, cum preces nostræ

non itatim exaudiantur.

Cum gladius, cum castra Saul, cum cerneret hostes.

Arcturus ferret consaluisse Deum.

Cum nullam consule darent oracula Sacra,

Consilium a Dægyro perdidit hoste perit.

Huius similis dicti possit, quicunque Tonanti

Vota quidem, patitur dum mala nulla latent.

At nisi quam primum fugant, aduersa relictis

Nunquam mos verrat am perdidit oras oper.

*Vt preces nostræ Deo gratæ sint, carnis mo-
tificationem adiungendam esse.*

Et precibus, sanctis quamam scilicet quamam

Existant fructus, nemo referre potest.

At tua ne fructus pede claudo vota sequantur.

Fac tua cum vitis: vt caro morte cadat.

Ara displicet templi quondam hoc sine voce dicitur.

Tua vota, at lassæ altera habeat vota.

Obruit hic oculus pedes, qui membra venantur.

Qui prius a facit tibi dicit ille Deo.

¶ APOPTHEGMATA.

Socrates, nihil vltra petendum à Diis immortalibus impetratur, quam vt bona tribuerent, quoniam ii demum bonæ quæ
cuique esset vitæ, nos autem plerumque id votis expressimus
impetrasse melius foret. Etenim densissimis tenebris innotuit
talium mens, in quam late patentem errorem cæcæ præsum-
ptus sparsit: Diuitias appetit, quæ multis exitio succentur
concupiscis, qui plures pessum dederunt: regna regum quæ
quorum exitus segenumero miserabilibus cernuntur. Spem
iugis iniicit manus: at hæc vt a siquando illultra: dicitur
quam funditus domos euerunt. Desine igitur, ista iugiter
rum tuorum causis quasi felicissimis rebus inhiare, neque
celestium arbitrio permittite: quia qui tribuere bona tibi
li solent, etiam eligere apertissima possunt. *1. ad. Maxim. ad
pir. 2.*

Bias, eos, qui sibi mentem à Deo bonam largiri precantur,
nec tamen disciplinam capessunt: patum cordatos esse
Quando neque vt pictor quisq; bonus euadat, dicitur
nos colores, & lineam exoptat, quin magis artem perdiscat,
nec vocis proficit, qui mulicæ esse cupit, nullatenus
nec